

מושב

נורד

סוף מעלה במחלה קטנה...

מוקדל אצור
לם החבר'ם והחברות
הנן ביחול
להלכו אצולמ
המלך השנים.

מבוא

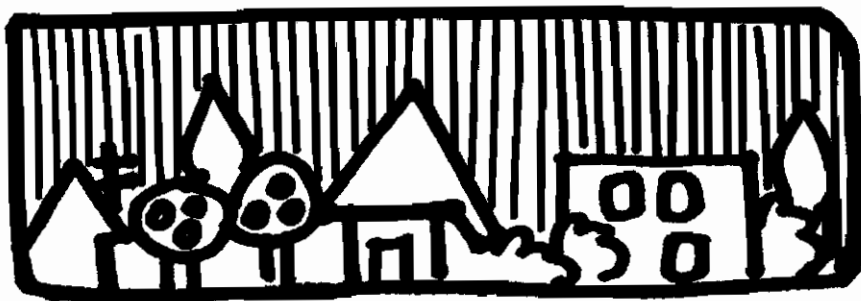
במלאת שלושים וחמש שנים לניר ישראל הרגשנו חובה לשרטט את דמות המושב

בקצרה, בכדי לעשות חשבון נפש: האם הדרך שבה הלכנו היתה נכונה או לא.

אולי הינו צריכים ללכת בדרך אחרת ואז אולי מצב המושב היה יכול להיות יותר טוב? אין אנו כותבים פה הסטוריה במלא מובן המלה, כי לכתוב הסטוריה דרוש מחקר, הסתמכות על מסמכים וכ"ו. אנו רק מתכוונים לשרטט את הדרך שבה הלכנו מהיום שעלתה בליבינו המחשבה להקים ישוב יהודי בארץ ישראל, במדינת המחדשת, ועד היום, שאפשר לקבוע שהנה קם ישוב קבוע על מפת מדינת ישראל, ושאפשר להגיד שהגענו אל המנוחה ואל הנחלה. והגענו למצב שכל תושבי המושב רואים את המקום כביתם הקבוע. כעץ נטוע על פלגי מים שאין לעקרו ממקומו.

כמו כן משום שהגענו לפרשת דרכיים חשובה, והוא: שדור המוסדים מעביר את הירושה

הזאת שנקראת ניר ישראל לניהול דור ההמשך. אותו "חוט" חדש שינק את חלבו מדור המיסדים ואנו תקווה שימשיך את המפעל הגדול הזה.

בשנת 1945 הסתיימה מלחמת העולם השנייה במפלת גרמניה הנאצית. המלחמה הזאת גרמה לטרגדיה הגדולה ביותר בתולדות העם היהודי. ששה מיליון מיהדות אירופה הושמדו בשואה, לפי התכנית השטנית של הנאצים הגרמנים ועוזריהם בארצות אירופה.

בתום המלחמה השתחררה שארית הפליטה, ניצולי השואה המעטים. הניצולים הללו חיפשו מולדת חדשה לעצמם, כי היה ברור לכולם שאין אנחנו יכולים לבנות שוב את ביתנו ההרוס מחדש באותם הארצות שמשם גירשנו וגורשו יקירינו, הורים, נשים, בעלים, ילדים, אחים וקרובי משפחה. אבל לצערינו העולם הנאור סגר את שערי בפני שארית הפליטה היהודית, כולל את שערי ארץ ישראל (פלסטינה), כך שלא היה לאן ללכת. חלק מבנינו ניסו להגיע לארץ ישראל בדרכים בלתי לגליות, אבל השלטונות הבריטים(הבריטים קבלו את המנדט על ארץ ישראל) שמרו היטיב על גבולות ארץ ישראל וגרשו את היהודים שהתקרבו אל חופי הארץ, למחנות בקפריסין שגם שם שלטו הבריטים. רק עם הכרזת העצמאות של מדינת ישראל נפתחו שערי הארץ לקליטת העליה מאותם הארצות באירופה שהרשו לאזרחים היהודים לצאת את ארצם ולעלות למדינת ישראל.

עם הכרזת העצמאות של מדינת ישראל התחילה עליה המונית ממזרח אירופה, כאמור מארצות שהרשו עליית היהודים. וגם מצפון אפריקה ותימן התחילה עליה המונית. ובתוך העליה ההמונית הזאת הגיע גם שארית הפליטה של צכוסלובקיה בהתחלת שנת 1949.

העולים בעיקר ניצולי השואה שוכנו בבתי עולים מפוזרים בכל חלקי הארץ. בתי העולים היו בעיקר במחנות אוהלים שהוקמו במחנות העזובים של הצבא הבריטי, שעם קום המדינה עזבו את ישראל. כאמור גם יהודי צכוסלובקיה היו בין העולים שגם הם היו מפוזרים בין בתי העולים השונים בכל חלקי הארץ. אחרי תקופה מסוימת של ישיבה בבתי עולים כמעט באפס מעשה, בטלה, נוון גופני ורוחני. החלטנו קבוצה קטנה מאוד בבית העולים בבנימינה, לשבור את מעגל הקסמים ע"י הקמת ארגון עולי צכוסלובקיה, להתישבות חקלאית. למען האמת התכנית הראשונית היתה: חקלאות משולבת בתעשייה קלה. תכנית שבמשך הזמן לא התגשמה. הקבוצה הזאת פנתה להנהלת בית העולים בבקשת עזרה ובהגשמת תכניתה. וכאשר נעשו ההכנות הללו ונוצרה גם המסגרת, התחילה הקבוצה היוזמת להתקשר עם עולים נוספים מצכוסלובקיה, בבתי עולים אחרים, בכדי להרחיב את הארגון. לא לקח הרבה זמן והארגון מנה 30 משפחות. ואז פנינו אל מוסדות המושבים ובקשנו "משבצת"

להתישבות חקלאית. כמה שזה נראה מוזר, שלמרות שהמדינה היתה עניה ולא היה ביכולתה לספק דיור והכנסה לעולים החדשים הרבים, נתקלה קבוצתינו בהתנגדות להקמת מושב חדש. כן היצעו לנו להצטרף למושב קיים כ"הרחבה". אנחנו בשום אופן לא קבלנו את הצעת ההצטרפות ועמדנו על זכותינו להקים ישוב חדש.

כאמור הארגון שלנו כבר מנה שלושים משפחות ולמרות הרצון העז להקים מושב עובדים שדרושים בו כ- 100 משפחות, הפסקנו לצרף משפחות לארגון, כל זמן שלא נקבל משבצת קרקע להקמת המושב. אבל היות והשהיה בבתי העולים היתה בלתי נסבלת התחיל ועד הארגון לטפל בסוכנות היהודית, להוציא את משפחות הארגון מבתי העולים, מהאווירה המנוונת ששררה בהם. בנתיים, למרות שלא הקציבו לארגון משבצת קרקע להתישבות, היכירו המוסדות המישיבים בקבוצה שלנו כארגון להתישבות. המחלקה להתישבות של הסוכנות היהודית הציעה לנו שני מחנות של קיבוצים שהתפנו, לאחר שהקיבוצים שיטבו בהם עלו על הקרקע להתישבות קבע. המתנות היו אחד בנס ציונה ואחד ברעננה. תוך ימים אחדים רוכזו כל המשפחות מבתי העולים. חציים עברו לנס ציונה וחציים לרעננה. שני יתרונו רבי חשיבות קשורים במעבר מבתי העולים אל המחנות בנס ציונה ורעננה.

- (א) כל משפחה קבלה חדר לעצמה, לעומת בית העולים שגרנו 3-4 משפחות באוהל אחד |||
- (ב) האפשרות להשיג עבודה ולרדת משלחן הקצבה. (בבתי העולים היו מטבחים וכל עולה היה רשאי לקבל את כל מזונו משם).

באסיפה בהשתתפות החברים משני המתנות נתקבלו שתי החלטות: (1) הארגון יעבוד במתכונת של קיבוץ, כלומר כל ההכנסות מעבודה של כל חלק משתי המתנות יזרמו לקופה המשותפת של אותו המחנה והועד של המחנה, שנבחר נוסף לוועד המרכזי של הארגון, ידאג לחלוקה צודקת של ההכנסות לכל המשפחות. (2) לחדש את הטיפול אצל המוסדות המישיבים לקבלת משבצת להתישבות. והימים ימי עליה המונית ומעט מקומות עבודה. הארגון החליט לקבל כל עבודה. בסביבת נס ציונה וגם בסביבת רעננה היו פרדסים נטושים בבעלות ההפוטרופוס לרכוש נטוש. פרדסים אלה היו מוזנחים וצריך היה לשקמם בין היתר ע"י גזים יסודי. את העבודה הזאת הפועלים הותקים לא היו מוכנים לקבל, בגלל שהעבודה קשה והשכר מועט. אנחנו החלטנו לקבל את העבודה הזאת בשני המקומות. זאת היתה עבודה קשה וביחוד בשביל אנשים שמעולם לא עבדו עבודה פיזית, חקלאית. והתמורה שהציע האפוטרופוס בעד העבודה היה נמוך מאד, ובכל זאת קבלנו את העבודה ברצון. בבת אחת נפתרו - אמנם רק

זמנית, שתי הבעיות הקשות ביותר בהם נתקבלו בעזיבנו את העולים, והם: דיור ועבודה. מכיון שהחלטנו להתקיים משכר עמל כפינו ולא מקיצבת הסוכנות היהודית, שהיה מקובל בימים ההם. פתרון זמני זה סיפק לנו נשימה ארוכה להתדיין עם המוסדות המישיבים בדבר קבלת משבצת להתישבות קבע.

המשא ומתן עם המוסדות המישיבים בדבר התישבות קבע ומשך כשישה חדשים, עד שסוף סוף הציע המחלקה להתישבות של הסוכנות היהודית משבצת באזור "גליסט" שנקראה אז גיוליס ה'. החברים שיגרו את אחד מהם לבדוק האם יש בכלל על מה לדבר בקשר למקום המוצע. יש לציין שאז אשקלון לא היתה קיימת. מיגדל היה כפר ערבי בחלקו נטוש, המקום היה שומם, הגידול היחידי במקום היו הקוצים. מיס לא היו בנמצא. הישוב הקרוב ביותר היה קבוץ ניצנים, שחבריה חזרו לא מזמן מהשבי המצרי וגם הם התחילו לבנות מחדש את ביתם שנהרס במלחמת השחרור. ולאחר שבאסיפה של כל החברים נתקבל הדו"ח הראשוני וזה, שלמרות הכל יש לקבל את ההצאה של הסוכנות, הוחלט לשגר משלחת רחבה יותר לבדיקת המקום. ולאחר שגם המשלחת הרחבה המליצה לקבל את המקום כמשבצת קבע, נקבע יחד עם המוסדות המושבים תאריך לעליה על הקרקע ביום 23 בנובמבר 1949. באותו יום בבוקר היגעו לשתי המחנות משאיות עמוסות אוהלים, חוטי חייל, קצת נשק וקצת מזון. ועל המטען הזה עלינו אנחנו, בכדי לנסוע למקום החדש ולהקים את ביתנו החדש במדינת ישראל המחודשת, והעצמאות. ראשונים עלינו על הקרקע הגברים, הנשים והילדים נשארו במחנות עד שהגברים יכנו את המקום ויכשרו אותו לקליטת המשפחות. מיד עם הגענו לנקודה איתרנו מקום להקמת מחנה האוהלים, כמחנה זמני.

הקמונו את האוהלים בצורת עיגול, כאשר בחלק מהעיגול קבענו את המקומות למוסדות הציבוריים של המושב, כגון: מזכירות בית תפילה, מחסן למזון - לעתיד הצרכניה - מחסן לכלי עבודה, מחסן נשק ואחרון אחרון חביב המטבח המשותף.

לכל המוסדות הללו קבלנו בחלקם צריפים ישנים מהסוכנות היהודית ובחלקו אספנו קרשים ופחים ישנים, בחלקם מהמשלטים העזובים שהיו בקרבת מקום ובחלם מבתי ערבים עזובים ונטושים. המבנה הראשון שהקמנו מהחומרים שאספנו בסביבה היה מיועד לאורווה, לפרדות שקבלנו זמן קצר לאחר עליתנו על הקרקע.

לאחר הקמת האוהלים ומבנה הציבור הנחוצים ביותר נערכנו לבניית הבתים. חבר אחד נבחר כסדרן עבודה שארגן יחד עם הנציג של חברת סולל בונה את עבודות הבניה.

הסדרן בירר קודם עם כל חבר לאיזה עבודה בבניה רואה הוא את עצמו כשיר ואם במשך הזמן חלו אי אלה שינויים, אי חילופים בעבודה, הרי העבודה שכל חבר שיתף מראש בבחירת העבודה המתאימה לו, לפי דעתו חסכה הרבה אי הבנות וחיכוכים, שעלולים היו לפרוץ אילו סידור העבודה היה נכפה מגבוה. החברים ראו עצמם שותפים שווים למפעל ההתישבותי שהקמנו דבר שחקל על ההסתגלות לעבודה והגביר את פיריונו. כך החלה בנית הבלוקים - הבתים שגודלם היה 24 מטרים רבועים ושבהם גרנו שנים רבות בלי טיח, בלי חשמל, בלי מים ובלי שרותים. במשך כל החורף - (זה היה בחורף 1950 - 1949 שבו ירד שלג בכל הארץ) ארכה הבניה. אנחנו היינו במחנה במשך כל השבוע ורק לשבת חזרנו למשפחותינו בנס ציונה ורעננה. במחנה נשארו לפי התור חברים אחדים בשמירה, שהיו מתחלפים מדי שבת. הועד הקפיד על שוויון מוחלט בנשיאת עול השמירה ואיש לא ראה את עצמו מקופח או מובלה לרעה.

כאמור הארגון היה מורכב מיוצאי צכוסלובקיה, אבל כבר בהתחלה הצטרפו חברים יוצאי ארצות אחרות, כגון: הונגריה, רומניה ופולניה. קבוץ גלויות בזעיר אנפין של יוצאי מזרח אירופה.

בניית הבלוקונים נסתיימה בחדש אפריל 1950 ובאחד במאי נכנסנו לבתים והמשפחות הובאו מנס ציונה ורעננה והצטרפו לראשי המשפחות בעלייתם על הקרקע וכניסתם לבתים החדשים. אמנם הבתים היו קטנים וצרים, בסך הכל חדר ומטבחון של 24 מטרים רבועים בלי טיח, בלי חשמל, בלי מים (ברז המים היחיד היה בחצר) ובלי שרותים. ובכל זאת נרשם היום הזה כאחד הימים המאושרים ביותר בחיי המשפחות, שהרי לעומת הישיבה באוהלים היתה הכניסה לבתים, הרגשת קביעות, הרגשה של כניסה לבית קבע הרגשה שסוף סוף הגענו אל הנחלה ואל המנוחה.

אגב בניית ביתנו למדנו את מלאכת הבניה ועבודה זו שמשה בשנים הראשונות מקור פרנסה לרוב חברי המושב. רוב החברים נהפכו לפועלי בנין מבוקשים בבניית הבתים של הרבה מושבים חדשים באזור הדרום. אבל לא מעבודות בנין בלבד התפרנסו אנשי המושב, חלק מהחברים עבדו בחברת מקורות בחפריית בארות וחלק בצבא במחנה קסטינה וחלק במחנה חסה שנבנה בזמן הזה. כללו של דבר עד שהמשק החקלאי התחיל להניב פירות, לא מאסו חלוצי ניר ישראל בשום עבודה שהוצעה לנו ושעזרה לפרנס בכבוד את משפחתינו. עסק חשוב שלא הכניס תמורה, היתה השמירה במושב וגם הוטל עלינו לשמור על מגדל אשקלון. משנת 1950 ועד מבצע קדש (מלחמת סיני אוקטובר-נובמבר 1956) סבלה הסביבה הרבה מאד ממיסתננים, שבאו בלילות בעיקר לשם גניבה ולקחו מכל הבא ליד: פרידות, בקר, צינורות, ממטרות, אביזרי השקיה, חמרי בנין וגם כלי עבודה פשוטים. כדי לעמוד בפרץ נגד ההסתננות שגברה והלכה והתפשטה כשיטפון היה הכרח לתגבר את השמירה. יצא שכמעט כל שניים שלושה לילות צריך היה כל חבר להיות בשמירה. פה יש לציין שההסתננות מרצועת עזה היתה בזמנו אך ורק למטרת גניבה ולא למטרת רצח, כמו בתקופה מאוחרת יותר. פה המקום לציין שהארגון עלה על הקרקע כאשר המקום נקרא "גוליס הי". ברור היה שזה לא יהיה שם הישוב אלה שם גאוגרפי בלבד. ועדת השמות הציעה את השם "גאליה" בלי לשאול את פי החברים. בנתיים צצה הצעה לקרוא שם המושב על שם אישיות, בן משפחה ידוע שעזרה הרבה למדינה בדרך וזה: ישראל טייבר ז"ל. אחד מבני משפחת טייבר הידוע. וכך שינתה ועדת השמות של הק.ק.ל. את ההחלטה הקודמת וקבעה את שם המושב ניר ישראל. אלמנתו של ישראל טייבר ז"ל התרשמה מאד מקריאת שם בעלה למושב ובקרה במושב לעתים

קרובות וגם הביאה אורחים, קרובי משפחה ואחרים. הגברת עטרה טייבר מאד התענינה בגורל המושב. הנהלת המושב ניהלה משא ומתן עם האחים טייבר בתקווה לעניין אותם ולהקים איזה שהוא מפעל משותף לזכר אחיהם ישראל ז"ל, שיעזור לפיתוח המושב. היות והמשפחה ידועה כאנשי עסקים, הציעה ההנהלה להקים מפעל משותף על בסיס עיסקי. לצערינו כל נסיונות ההדברות לא הניבו שום תוצאות וכאשר האלמנה עטרה טייבר נפטרה, נפסק הקשר בין המשפחה ובין המושב ועד היום לא קיים שום קשר.

ניר ישראל הוא מין המושבים אשר מראשית דרכו השתדל לשלב את הארגון החברתי הפנימי עם הארגון הכלכלי המשקי. ככל מושבי העולים התחלנו את בנין המשק מענף גידול ירקות. כבר בשנת 1951 הגיע המושב לשלושה דונם קרקע בהשקיה והיה צורך לדאוג לשווק התוצרת. באסיפה הכללית הוטל על ועד המושב לטפל בכל העניינים השוטפים כבר בהתחלה ביושבו עוד במחנות בנס ציונה ורעננה, לכן היה מובן מאליו שגם בנושא שווק התוצרת על הועד לטפל. הונהג מנהג שכל הצעה וכל החלטת הועד הובאה לאסיפת חברים. ראשית לשם אינפורמציה וגם לאשורי חברי הועד היו מודעים לאחריות עליהם כשליחי הציבור שהטילו עליהם לנהל את ענייניהם במשימת הקמת ישוב יהודי על אדמת מדינת ישראל המחודשת, ומתוך רצון להצליח במשימה ומתוך ידיעה שאין לנו הנסיון בהקמת ישוב חדש, הרגשנו צורך וחובה לשתף את כל החברים בקבלת החלטות חשובות. צריך לדעת שבזמנים ההם גם למדלכי הסוכנות היהודית, המוסד המישב, לא היה נסיון בהקמת ישוב חדש, והיה צורך בהרבה דמיון ומחשבה בניהול העניינים. לכן האסיפות היו תכופות ושמשו מזה למסירת מידע לחברים על כל דבר שנעשה במושב, למקטון ועד גדול. האמת היא שבאותה תקופת בראשית היה צורך נפשי אצל כל אחד מהמשפחות להיות הרבה בצוותא. כולם ראו את עצמם כחלק מהמשפחה הגדולה, שכולם עריבים זה לזה, ובהתכנסות לעתים קרובות ובטיפול בצוותא בכל העניינים נוצרה אווירת חברות ואחריות הדדית.

הטיפול היה לא רק בנושאים משקיים גרידא, מכוון שהיה ברור שעומדים לבנות פה מושב, כפר עם איכות חיים מתקבל על הדעת ובשום אופן לא חווה חקלאית לכן קיום בשקידה "לא על הלחם לבדו יחיה האדם", מיד לאחר שהמשפחות נכנסו לגור בבתיים הועברה פניה למרכז קופת חולים הכללית בבקשה לשגר רופא, תושב המקום שישרא את תושבי המושב ואת תושבי ישובי הסביבה הקרובה. מרכז קופת חולים נענה לבקשת המושב והחליטו לשלוח

רופא איזורי שמקום מושבו יהיה בניר ישראל. ההסדר הזה עם קופת חולים קיים עד היום הזה. גם בנושאים אחרים שמקובלים בכל ישוב יהודי היה טיפול למשל: שתהיה אחות של קופת חולים תושבת המקום וגם שיהיה שוחט במקום, שכל מי שרוצה שיהיה בשר כשר. כמו כן היתה דאגה לבית תפילה לכל מי שמעונין בו. בהתחלה לא היה בית כנסת והתפילה התנהלה באיזה בית שהיה פנוי, עד שבסוף, אחרי גלגולים שונים בבינינים שונים, העבירה הסוכנות היהודית צריף ישן למטרת בית כנסת קבוע. הצריף הזה שימש כבית כנסת במשך כ-30 שנה עד שלאחרונה נבנה בית כנסת חדש בעזרה ממשלתית. זה המקום לציין לשבת החברים שבתרומתם ציוד בית הכנסת בציוד הפנים, והמנהג הזה לתרום איזה חפץ נאה ושימושי, ליפות את שנים בית הכנסת קיים עד היום הזה. קיים בבית הכנסת לוח זיכרון גדול עם לוחות קטנים לכל מי שרוצה לשמר זכר יקיריו שאינם עוד בחיים ולהנציח את זיכרם. כאמור המיסדים הינם ניצולי השואה שהאקלים הישראלי, השפה והמנהגים היו זרים לנו, בהתחלה טרם התאקלמנו, גם הקשר עם הסביבה כמעט שלא היה קיים. אשקלון של היום לא היתה קיימת. היה קיים כפר ערבי בשם "מגידל" בלי יהודים ודוקא בגלל היותינו ניצולי השואה הרגשנו צורך לנצל כל הזדמנות להתקרב אחד אל השני ולפתיח את ההשתייכות זה לזה בכדי להשכיח את מה שעבר עלינו בעבר הלא רחוק. המשק היהיד הקרוב היה קיבוץ נצנים אבל בגלל שי המנטליות לא התפתחו יחסי ידידות יותר קרובים. לכן נצלנו כל הזדמנות לשמוח ולהיות ביחד. דוגמא לכך אפשר להביא את חג העצמאות של שנת 1950. בזמן קצר לפני כניסתנו לבתים החדשים, אירגן ההסתדרות עבור שלושה ישובים שהם היום ניר ישראל, הודיה וברכיה, חגיגת יום העצמאות והקימו בשדה, במרכז שלושת הישובים סככה עם במה. אנחנו אנשי ניר ישראל היבינו את המשפחות וצעדנו גברים, נשים וילדים בשירה עד לבמת החגיגה ושם נאם נציג ההסתדרות הכללית נאום לרגל החג וחילק לכל אחד מהישובים את דגל המדינה עם סמל ההסתדרות. פה נוצרה בעיה: העולים החדשים חברי "גולים היי" טרם ידעו את השפה העברית ובכל זאת היה צורך להודות לנציג ההסתדרות על אירגון החגיגה במרחק כה גדול ממרכז הארץ וגם בעד הענקת הדגל. אחד החברים קיבל על עצמו את המשימה הקשה והצליח לבצעו בהצלחה יחסית. כך זה התחיל וזה נמשך במשך הרבה שנים שניצלו כל הזדמנות לחגוג חגים דתיים, חגים לאומיים וחגים

משפחתיים נהפכו לחגיגה גדולה לכל תושבי המושב, ערכנו מסיבות ונשפים שנהפכו לשם דבר בכל הסביבה ואנשי הסביבה באו להשתתף במסיבות ונשפים שבדרך כלל המצב רוח בהם היה מרומם.

הבאנו גם מרצים (לא פוליטיים) על נושאים שונים אקטואליים, מעניינים לפעמים גם זמר או זמרת. בקיצור עשינו הכל בכדי להנעים את החיים במושב שמבחינה כלכלית לגמרי לא היה קל, אבל נצלנו כל הזדמנות לשמוח שאחרי כל מה שעבר עלינו במחנות ההשמדה במחנות העבודה, בפלוגות הפרטיזנים שהיוס אנחנו אזרחי מדינה חופשית ואין אנו יותר בסכנת השמדה. למדינה שלנו יש צבא שמגן על אזרחיה ארץ שנותנת לנו אפשרות לזקוף קומה והרגשת בני חורין.

פרק ב' התפתחות

ניר ישראל - כרוב מושבי העולים - שהוקמו מיד אחרי קום המדינה, תוכנן כמשק מעורב, הווה אומר משק של 3-4 ענפים שבמרכזה הרפת, ולידה גידול ירקות, לול קטן ומטע.

משק חקלאי צריך מים והמשק תוכנן ל-20 דונם שלחין בהשקייה. בשנת 1951 רושתו שלושת הדונמים הראשונים. פה יש לציין שעד הרשות של שלושת הדונמים הראשונים היו צורות שונות של אספקת מים. הראשון: שהיבואו במיכלית מים למושב והיתה חלוקה בדליים. השלב השני: היה שהיניחו צינור מהכפר הערבי הנטוש ג'וליס, ששם היה באר ומשם הובא המים לשתייה ולרחיצה דרך הצינור למרכז המושב ומשם כל אחד לקח בדליים מים לביתו.

השלב השלישי: היה שחובר לכל משק צינור עם ברז בחצר המשק ורק השלב הרביעי היה הנחת צינור מוביל לכל משק וכך רושתו שלושת הדונמים הראשונים.

ומכאן החלה ההתפתחות החקלאית במושבי העבודה הראשונה במשק היה גידול ירקות לצרכי הבית וגם לצרכי שוק.

אך כאמור הרפת נועדה להיות הענף המרכזי, לכן בשנת 1952 קיבל כל מתישב פרה. המחלקה להתישבות בנתה רפת ל-4 פרות על שלושת הדונמים המושקים היה צורך לגדל חוץ מהירקות לצריכה ביתית ולשווק, גם מזון לפרה. בזמנו תוכנן הרפת במשק המשפחתי, שאמור היה לפרנס משפחה, ל-4 פרות חולבות ובערך שני ראשי גידול. והנה המשק החקלאי והיצור החקלאי התחיל להניב פרי והיה צורך לשווק את התוצרת.

עמדו לפנינו שתי אפשרויות: (1) שכל חבר ידאג לעצמו הן ליצור והן לשווק תוצרתו או (2) שווק מאורגן על ידי האגודה, וגם קניה מרוכזת של החומרים הדרושים ליצור החקלאי.

הצעות היו חלוקות היו חברים שסברו שהשווק האינדיבידואלי ישרת את האנטרס של כל חבר וחבר על ידי זה שמיד עם הבשלת יבולו יקבל את התמורה לידו. מצד שני חשבו חברים אחרים שבמידה שהאגודה תקבל על עצמה את שווק התוצרת וגם את רכישת החומרים הנחוצים ליצור החקלאי, כגון זבלים, זרעים, חמרי הדברה ויטופק לחברים במקום ועל ידי כך יתאפשר לחברים לחסוך הרבה זמן שיוכל לנצל ליצור. נוסף לזה היה צורך לפתור את בעיה ההון החוזר ליצור וכמו כן היה צריך לחשוב ממה מתקיים המשפחה עד להבשלת תוצרתו ושווקו. בנושאים הללו התנהלו הרבה דיונים הן בועד המושב והן באסיפות חברים עד שלבסוף הוחלט על שווק מאורגן של כל התוצרת. וכך נפתח עידן חדש במושב שלא הרבה מושבים הצליחו בכך. האגודה התקשרה עם ספקים גדולים וקיבלה הנחות במחירים ותנאי אשראי נוחים לטובת

החברים וזה איפשר לאגודה לספק את החומרים לחברים במחירים סבירים ובתנאי אשראי נוחים. השוק המאורגן הבטיח לאגודה לקיים את התחייבויותיה כלפי הספקים. כן התאפשר להתקשר עם מוסדות כספיים ובנקים בכדי לקבל הלוואות ולספק דמי מחיה למשפחות החברים. ושוב בגלל הבטחון שהכספים משוק התוצרת יזרום לקופת האגודה. וכך למעשה נוצר מעגל שהאגודה סיפקה את צרכי המשק בהספקת זרעים, זבלים וכ"ו וגם האגודה קבלה על עצמה תשלום מרוכז לחברת מקורות בעד אספקת המים וגם שלמה האגודה לתחנת הטרקטורים במרוכז עבור כל העבודות שתחנת הטרקטורים ביצעה במשקי החברים וכך התרחב המעגל והאגודה סיפקה את כל צרכי המשק והמשק החזיר את התמורה על ידי שווק תוצרתו במאורגן. ככל שהתרחב היצור כך גם התרחבה האפשרות של אספקת יותר ויותר שירותים לחברים. עם אספקת כל השירותים המשקיים על ידי האגודה לחברים היה צורך להנהיג פיקוח והנחיות ברורות בדבר מתן האשראי לחברים.

בהתחלה נקבע שיעור האשראי הלא מכוסה המותר ב-25% מכלל היצור של כל משק. אך כאשר גדל היצור, גדלו גם צרכי המשק, לכן היה צורך להגדיל את האשראי הנוסף ל-40% מכלל היצור. הפיקוח בוצע על ידי בדיקה כל תקופה, בדרך כלל כל רבע שנה. חבר שלא עמד בהתחייבותו הוזמן בפני ועד המושב למתן הסבר על החריגה. ברור שברוב המקרים היו סיבות אובייקטיביות שהחבר לא יכול לעמוד בהתחייבותו ואז נתנה לחבר הזדמנות, ובמקרים מסוימים גם עזרה מוחשית בכדי שיוכל להתגבר על הקשיים. אבל היו גם מקרים כאשר התברר שהחבר לא עמד בהתחייבותו בגלל רשלנות, או בגלל שלא שמר על הכלל של שווק מאורגן, נקטה האגודה צעדים מתאימים ובמקרים מסוימים אפילו שלילת הזכות לקבל אשראי הניתן לכל חבר. בדרך כלל עמדו החברים בהתחייבותם ולכן עד מהירה הורחב מעגל האשראי לכדי תשלום קבוע של דמי מחיה לחברים. הונהגה שיטה שכל חודש רשאי החבר לקבל דמי מחיה בהתאם ליצור שלו. משק עם יצור גבוהה יותר רשאי לקבל יותר ומשק עם יצור פחות קבל פחות הכל במסגרת יצור המשק. שיטת הביקורת חלה גם על פעולה זו כמו על האשראי שקיבלו המשקים. שיטת האשראי הורחבה על כל שטחי החיים במושב. האגודה קבלה על עצמה לשלם במרוכז עבור החברים את מיסי ההסתדרות, קופת חולים ביטוח לאומי, מס הכנסה וביטוחים למיניהם. ברור שכל הדברים הנ"ל דרשו כח אדם, הן לביצוע והן לפיקוח, לכן החזיק המושב גיזבר, מרכז משק, שהם דאגו לכל צרכי המשק ומנהל חשבונות שינהל פינקסיס ושירשום את כל הפעולות בכדי שאפשר יהיה לעקוב אחרי פעולת כל משק.

המשק התפתח לאט והיו מקרים שחברים מסוימים חסכו קצת כסף, ובכדי לזרז את פיתוח המשק החליטו לרכוש עגלה או פרה, אבל הכסף שחסכו לא הספיק לכך. אז פנו לוועד המושב ובקשו הלוואה משלימה לבצע את הרכישה. גם במקרים אלה נבדק כל מקרה, ואם המשק נמצא בסדר ועומד בהתחייבותיו, אושרה ההלוואה וכך לאט לאט התרחב מעגל האשראי, כאשר החבר יכול היה לקבל אשראי גם לרכישת טרקטור וכלים חקלאיים אחרים. המסכנה: השווק המאורגן הוכיח את עצמו. האגודה יכולה לקבל על עצמה התחייבות ויכלה לעמוד בהן. המוסדות הפיננסיים, הבנקים והספקים רכשו אמון לאגודה וכך נוצר מצב שהאמון ההדדי התרחב יותר ויותר.

הדחיפה להתרחבות של המחזור הכספי של המושב החל בשנת 1962 כאשר המושב קיבל את הפרדס, מהסוכנות היהודית כידוע נטעה הסוכנות היהודית אגף ההדרים פרדסים עבור ההתיישבות החדשה מושבים וקיבוצים באמצע שנות החמישים. וכאשר הפרדסים הללו היגיעו להגבה נמסרו למשקים. עבור ניר ישראל נטעו 700 דונם פרדס וכאשר גם הפרדס הזה היגיע להגבה בשנת 1962 נמסר לידי המושב. התמורה בעד שווק הפרי היגיע לקופת האגודה ומשם אחרי קיזוז הוצאות העבודים, חולק העודף, הרווח בין החברים באופן שווה שווק הפרי של הפרדס והפדיון שנתקבל הגדיל בהרבה את מחזור הכספים של האגודה וכתוצאה מכך אפשר היה להגדיל את נפח

האשראי ולהפנות סכומים יותר גדולים לפיתוח המשק. וכך זה נעשה.
ככל שגדל היצור גדל מחזור הכספי, וככל שגדל מחזור הכספי גדל נפח
האשראי וככל שגדל נפח האשראי גדלה האפשרות של פיתוח המשק.
נוצר מן מעגל סגור. מובן שזה חייב אותנו לשמור על שמינו הטוב, לעמוד
בהתחייבויות. ובכן אפשר לקבוע בסיפוק שניר-ישראל עמד בזה.
ספקים ביקשו להתקשר עם האגודה בגלל עמידתה בהתחייבויותיה, ובדרך כלל
נוסף לתנאי האשראי המקובלים, היו מוכנים להעניק גם הנחות במחירים.
וכל זה הועבר ישירות לחברים. ומכיוון שניר ישראל תמיד עמד בהתחייבויותיו
יצא למושב שם טוב ולפי הפסוק הידוע: "טוב שם טוב משמן טוב". וכך כוונתו
הצ'קים והשטרות של ניר ישראל בכל מקרה.

היות ואנחנו בפרק פיתוח המשק יהיה נכון לספר על הפרדס: בשנת 1954-55

נטעה המחלקה להתישבות של הסוכנות היהודית 700 דונם פרדס עבור ניר ישראל
במסגרת המבצע של נטיעת פרדסים עבור ההתישבות החדשה. מושבים וקיבוצים.
התכנית של הנטיעות עבור המושבים היה כזה: לעשות פרצלציה שיאפשר חלוקת
הפרדס לכל משק המשפחתי הבודד בניר ישראל תוכנן לכל יחידה 7 דונם פרדס.
אנחנו התכווננו לקראת קבלת הפרדס בכמה דרכים:

א. ביקשנו מהסוכנות לאפשר לנו להכניס חבר מושב לעבוד בפרדס, במטרה שילמד
את מקצוע ההדרים וכאשר יגיע שעת המסירה של הפרדס למושב, שיוכל לקבל
על עצמו את ניהול הפרדס, מבחינה מקצועית.

ב. בחרנו בועדת פרדס כדי שגם חברי הועדה ילמדו את הנושא עוד בטרם נמסר הפרדס
לידינו בכדי שכאשר ימסור הפרדס יהיה מי שינהל משא ומתן עם הסוכנות על
תנאי ההעברה וגם שידאגו לשווק הפרי, ולכל הקשור לפרדס. ואז התגלה שקיימים
חילוקי דעות בין החברים על אופן קבלת הפרדס ועיבודו.

ועדת הפרדס, אחרי מחשבה ובדיקת הנושא היציעה לקבל את הפרדס כיחידה אחת
לעבוד ולשווק על ידי האגודה ואחרי קצוץ ההוצאות מההכנסות, לחלק את הרווחים
באים יהיו, באופן שווה בין החברים. היו מספר חברים שהציעו לחלק לכל משק
את חלקתו המגיעה לו, וכל אחד ידאג לעבוד החלקה שלו ולשווק פריה.

היה ויכוח ענייני, כאשר לא נמצא מענה על השאלה, מה יקרה כאשר חבר יעשה הכל לעבוד חלקתו וישמור על נקינות מבחינת מזיקים, אבל שכנו יזניח את פרדסו ולא יטפל בו וזה יסכן את החלקה השכינה המעובדת. לכן בסוף הוחלט באסיפת חברים לקבל את הפרדס ע"י האגודה כיחידה אחת שתעבוד כגוש אחד על ידי האגודה.

כאמור בסוכנות תוכננו הפרדסים הנטעים לחלוקה לכל יחידת משק, אבל כאשר הפרדסים היגיעו להנבה והיה צורך למסור אותם למושבים, התעוררו שתי בעיות אחת כמו אצלינו, מה יהיה אם השכן לא יעבד כראוי את הפרדס. שנית: איך אפשר למסור נכס יקר כזה למושבים הצעירים שטרם היגיעו למצב שיוכלו לנהל את ענינם ובתוך זה את עניני הפרדס. ואז הוחלט בסוכנות לבחור בניר ישראל, כמודל היות ומבחינה אירגונית היה יותר מאורגן מאשר המושבים האחרים בדרום, הוחלט למסור לבניר ישראל את הפרדס טרם שמוסרים פרדסים למושבים אחרים, בכדי לנסות האם המושב יתגבר על קשיי העבוד והשווק. וכך הפק בניר ישראל למשק נסיוני למסירת הפרדסים. והיות והנסיון בבניר ישראל הצליח, הוחלט יותר מאוחר למסור את הפרדסים ביחידה אחת לאגודות.

נכונות ההחלטה לטפל בפרדסים כיחידה אחת הוכיח את עצמה והפרדס של בניר ישראל הכניס כל השנים רווחים, ואפילו בשנים הקשים האחרונים לא גרם להפסדים. התפתחות המושב היתה איטית אבל מתמדת, לכן היה צורך לחשוב על עליה ברמת החיים ובראשון ברמת הדיור.

בבלוקונים - הבאים הראשונים - לא יהיה שום דבר שמאפיין דיור אנושי לאט לאט התחלנו לשפר את המצב בכוחות עצמינו.

עשינו טיח, החלפנו את המרצפות הגדולות למרצפות רגילות, הכנסנו מים וחשמל וגם הוספנו מרפסות, אבל לא יכולנו להכניס שרותים, מקלחת או אמבטיה, בגלל חוסר מקום. לכן התחלנו לטפל במוסדות המושבים לבנות עבורינו בתים חדשים עם כל השרותים. המוסדות באמת היכירו בצדקת בקשתינו ובמצוקת הדיור, לבן המחלקה להתישבות של הסוכנות אישרה לנו תוכנית לבנות בתים חדשים בשנת 56 פ דוגמת הבתים שנבנו במושבי חבל לכיש, שבניתם התחילה בשנת 1954. לצערינו התכנית הזאת של בניית בתים חדשים

לא התגשמה מסיבה הפשוטה שלסוכנות לא היה מספיק כסף לבנות לכל המושבים הצעירים בתים חדשים (לניר ישראל אושרה הבניה החדשה באופן יוצא מן הכלל -כנראה כהוקרה שניר ישראל כבר אז היה מושב מאורגן יותר טוב מאשר הרבה מושבים אחרים באותו גיל). וכאשר גם יתר המושבים דרשו בניה חדשה, לא היתה ברירה לסוכנות מאשר לחזור בה מהבטחתה, גם לניר ישראל לאשר רק תוספת לבלוקונים הקיימים, שני חדרים וחדר שרותים. רענן וויץ - היום פרופסור - שהיה ראש המחלקה להתישבות בסוכנות היהודית הוא שאישר קודם את הבניה החדשה לניר ישראל, ערן ובא להתנצל בפני חברי ניר ישראל על שאיננו יכול לקיים את הבטחתו בקשר לבניה. בכל אופן תוספת הבניה הזאת היתה צעד רציני בקידום והתפתחות המושב, וגם הוסיף הרבה ביציבות המשק. כי היו גם חברים שלא האמינו שהמושב, יוכל לעמוד ולהתפתח. רוב המפקקים עזבו בנתיים את המושב, ובמקומם הצטרפו אחרים. כאן המקום לספר דבר שקרה בניר ישראל, שבמושבים אחרים לא היה יכול לקרות אחרי הרבה דיונים וויכוחים עם המחלקה להתישבות אושר לנו, בעל פה, להשאיר עשרה משקים לא מיושבים כתכנית ליישוב אותם בבוא הזמן על ידי בני המושב, דור ההמשך, בן או בת שני או שניה. כידוע המוסדות המיישבים השתדלו לישב כל משק ריק. משום שהיו הרבה עולים ומעט כסף. גם זה מוכיח שהמוסדות המיישבים ראו בניר ישראל מושב רציני כבר בימים ההם.

יחד עם ההתפתחות המשקית התחלנו לחשוב גם על המחר, כלומר על הגיל המבוגר. לא ידענו מה יהיה מצבינו הכלכלי כאשר נגיע לגיל הפרישה, האם תהיה לנו אפשרות לצבור חסכונות שיאפשרו לנו לחיות בלי דאגות לעת זקנה. לכן החלטנו ליצור קרן תגמולים לחברים ולחברות בבנק הפועלים שבבוא היום יהיה לנו תוספת לפנסיה של הביטוח הלאומי. על פתיחת הקרן הוחלט קודם הועד המושב ואחר כך הוא הדבר לדיון באסיפת חברים. גם הדבר הזה גרם לוויכוחים. רוב החברים אמנם קבלו את התכנית בהתלהבות, אבל היו חברים בודדים שהסתייגו ממנו היו גם מעטים שחשדו שבדרך זו רוצים לקחת את כספם. היה צורך והרבה סבלנות והרבה כוח שכנוע עד שגם החברים המעטים הללו הבינו שזה לטובתם. גם כך נשארו בודדים מחוץ לתוכנית, שכל הסבר לא הצליח לשכנעם שזה לטובתם. זו היתה אמנם תוכנית מרכזית כללית אבל בכל זאת וולנטרית ואי אפשר היה להכרח אף אחד.

-אבל לשמחת

אבל לשמחת כולנו הסרבנים היו מעוט קטן. מובן שגם התכנית הזאת מומנה על ידי האגודה על חשבון החברים. במשך הזמן החברים, ביזמתם הם, הרחיבו את התגמולים, הגדילו את התשלומים החדשיים, הכניסו סכומים נוספים, כל אחד כפי יכולתו. והיום כל אחד יכול להגדיל את הכנסתו על ידי משיכה מרווחי התגמולים שהצטברו במשך עשרות השנים בחשבונם.

הונהגה גם תכנית של עזרה הדדית. במידה שחבר חלה ולא היה מסוגל לעבוד במשקו והיה זקוק לעזרה, התכנית הזאת איפשרה לכל משק לקבל את העזרה הדרושה. אותו הדין כאשר חבר נקרא למילואים. במקרים אלה היה החבר זכאי לקבל עזרה במשק על חשבון הכללי היקיף העזרה נקבע בהתאם לצרכי המשק באותה תקופה. אבל במקרה שהחבר היה זקוק לאשפוז בבית חולים, משפחתו היתה זכאית לקבל, נוסף לעזרה במשק, גם דמי מחיה. לזכותם של החברים הללו יאמר שכאשר הבריו וחזרו למעגל היצור, החזירו את דמי המחיה שקבלו מהאגודה על חשבון הכללי זה שוב מוכיח את הרצינות, ושלא היה ניצול לרעה.

למסגרת הפיתוח שייכת גם העובדה, שלמרות מצבינו הכלכלי הקשה, תמיד היתה דאגה גם לפיתוח תרבותי. חבר אחד הקריץ סרט פעמיים בשבוע בתוך המועדון הישן, או בימי הקיץ על רחבת הבטון על די המועדון הישן, למרות שהישיבה על ספסלי העץ, בלי משענת לא היתה קלה, בכל זאת זה היה צעד בכוון הפיתוח. במרפסת של המועדון הזה נסגר חלק בכדי לקיים מרפאת שניים. מרפא השניים בא רכוב על אופנוע מחולון, פעם בשבוע, וטיפל בשיני האוכלוסיה. המועדון הזה שימש מאין מרכז לתרבות שם נערכו מסיבות למיניהם, נשפים, בר/בת מצוות. כל אירוע חגיגי התרכז שם ובמסגרת הזאת גם כן נעשו מאמצים להעלות את רמת התרבות, במסגרת המאמצים לעלית רמת החיים. הזמנו מרצים שדיברו על נושאים אקטואליים, קיימנו קורסים לעברית לעולים החדשים, קורסים לשירים עיבריים ולריקודי עם. בקיצור מרכז התרבות של המושב, מתאים לימים ההם.

פרק ג' - ויצו

במסגרת המאמצים לפתח פעילות חברתית ותרבותית, פנינו בשנת 1954 למרכז

ויצו לפתוח סניף במושבינו. מרכז ויצו נענה ברצון לפנינו, חברות ההנהלה

ביקרו במושב ועד מהירה נפתח סניף. נבחרה הנהלה מקומית ואורגן מועדון.

עם קיום מועדון ויצו במקום הוסיף הרבה לחברות על ידי שאיפשר התכנסות לשיחות

ולתכנון פעולות תרבות שונות. נוסף לכך ויצו עזרה לסניף לבצע הרבה פעולות תרבותיות,

כגון הבאת אומנים, מרצים, ארגון טיולים לכל חלקי הארץ. הטיולים הללו עזרו לחברות וחברים

להכיר את ארצנו היפה. עזרה בארגון ביקורים בהצגות תיאטרון, באופרה הישראלית

ובהצגות אחרות כמו כן איפשרה לחברות לנפוש בבתי ההבראה של ויצו בצפת ובנתניה.

כל הפעולות הללו הוסיפו הרבה לגיבוש החברתי והתרבותי. המועדון היה פעיל מאד.

כפי שהוזכר כבר לעיל ויצו הביאה תורמים לבניית מועדון, ושם: אן וג'ק פוזננסקי

כאשר בנינו את בית העם החדש, התאפשר לבנות במצורף גם מועדון מכספי התרומה.

ויצו סיפקה גם את הריהוט למועדון. נוצר מקום שנעים להתכנס ולשבת בו.

וכאשר נפתח במושב מועדון לגיל הזהב, שאמנם שייך לעמותה למען הקשיש שבמסגרת

המועצה האזורית חוף אשקלון, עזרה ועוזרת ויצו למועדון הקשישים בתחומים שונים,

כגון רהוט, מכונות תפירה, חומר גלם למלכת יד וכ"ו. היות ולעמותה למען הקשיש

ישנם קשיי תקציב, עזרה זו מאפשרת לקיים את המועדון ברמה סבירה.

ויצו משתתפת גם בהוצאות טיולים וגם בפעולות תרבות שונות במועדון הקשישים.

כל העזרה הזאת מתבטאת לא רק בעזרה חומרית וכספית, אלה גם על ידי אוירה של:

"הנה אנחנו אתכם בכל". בקיצור במשך השנים היתה יד מלווה ונכונות לעזרה ותמיד

הרגשנו שהנכונות לעזרה תלויה הרבה בנו ככל שנרבה בפעולות תרבה העזרה. הנכונות היתה

תמיד. לא נתקלנו בסירוב לפעולה זו או אחרת, שניסינו ליזום.

לסיכום: פעולות ויצו בניר ישראל במשך שלושים השנים היתה ברוכה ואנו תקווה שגם

בשנים הבאות ימשך הדבר כך.

חינוך: מיסדי ניר ישראל היו רובם ככולם ניצולי השואה, ובאו ארצה בלי ילדים,

או עם ילדים קטנים מאד שנוצלו אחרי המלחמה אחרי השואה. רק מעטים הביאו

ילדים קצת יותר גדולים. אבל עד מהירה היה צורך בכל זאת בפתיחת גן ילדים,

הזמן עבר והילדים גדלו והיו זקוקים לבית ספר. התברר שאין המושב מסוגל להחזיק בית ספר, בגלל מיעוט ילדים. כדאי לציין שאם בנית המבנים הציבוריים נבנה גם בנין בית ספר, אבל כאמור בגלל מיעוט ילדים לא יכולנו להפעילו. חיפשנו דרכים, איך לפתור את בעית חנוך ילדינו. ואז נמצא ההסדר של בית ספר משותף עם קבוץ ניצנים. בית ספר המשותף הזה התפתח במשך הזמן לבית ספר משותף אזורי עם עוד מספר ישובים, שגם הם לא יכלו לקיים בית ספר בישובם בגלל מיעוט ילדים. היות ובית הספר המשותף בניצנים הוא בית ספר ממלכתי, התעוררה הבעיה לאותם הורים שדרשו להעניק חינוך דתי לילדיהם. וכאן בא העזרה על ידי פתיחת בית ספר דתי בקרבת מושב שפיר, במקום המשק "דגנים" שהתפרק - על שם חיים משה שפירא ז"ל, בשם "מרכז שפירא" וניתנה האפשרות להורים, שרצו בכך, לשלוח את ילדיהם לבית ספר הדתי שבמרכז שפירא המצב של בית ספר משותף למספר משקים קיים עד היום ובמשך השנים גם התרחב, ורוב ילדי המושב לומדים שם, וחלק מהמשפחות הרוצות להעניק לילדיהם חינוך דתי שולחות את ילדיהם ללמוד במרכז שפירא גם ההסדר הזה קיים עד היום הזה. אני חושב שהנושא של החינוך נתן את האינדיקציה של הסובלנות ההדדית במושב. זה היה המבחן הראשון לסובלנות ההדדית שבתקופות מאוחרות יותר כל כך הינו זקוקים לכך. כנראה שבגלל שהמבחן הראשון הצליח, היה קל להתגבר על הרבה קשיים. החברים למדו לכבד את רצון הזולת וזה התרחב גם לתחומים אחרים, כאשר אחד לא מפריע לחברו להתנהג בכל התחומים כרצונו. כמו בחנוך, גם בנושא הדת קיימת סובלנות הדדית. ניר ישראל לא מוגדר כמושב דתי וישנם במושב אנשים דתיים, מסורתיים וחפשיים, חילוניים. כולם חיים ביחד, מבלי שאחד יפריע לשני. אין כפיה דתית, וגם להיפך. מי שרוצה בו עומד לרשותו בית כנסת, שוחט וכל השרותים הדתיים. מי שאינו רוצה להשתמש בשרותים הללו, הזכות בידו נתונה. כמו שלא כולם משתמשים בשרותי אחרים, כגון מתקני ספורט, או כל שרות אחר. גם זה אחד הדברים היפים שהאגודה מגישה לחברים שרותים שונים וכל אחד משתמש בשרותים הדרושים לו והמתאימים לו. וכך גם השרותים הדתיים, כמו שאר השרותים, עומדים לרשות כל החברים, וכל אחד יכול לנצל לפי ראות עינו ולפי צרכיו. ובתוך זה ישנם שרותים שכל האוכלוסיה זקוקה להם. כגון: ברית מילה, בר מצווה, חתונה וא"ו לווייה.

ניר ישראל ידעה בשנותיה הראשונות הרבה תחלופות היו חברים שלמרות רצונם להיות במושב נאלצו לעזוב במשך הזמן והסיבות היו שונות. היו כאלה שלא יכלו להסתגל לאורך החיים

במושב, היו כאלה שנאלצו לעזוב מסיבות משפחתיות שונות גם להנהלת המושב, וגם לחברים הללו היה ברור שטובת שני הצדדים מחייב שהחברים הללו יעזבו את המושב בהקדם האפשרי א) בכדי שאפשר יהיה לקבל במקומם חברים אחרים שישתלבו בחיי המושב. ב) בכדי למנוע מהעומדים לעזוב להסתבך בחובות שלא יוכלו לעמוד בהן. במבט לאחור אפשר לקבוע שהיו הרבה תחלופות עד שנוצר בסוף הגרעון הקבוע והיציב. ליציבות זאת הוסיפה העליה של שנת 56 פ אשר שערי הונגריה ופולניה נפתחו לזמן קצר ועליה זאת ועליה זאת הביאה לניר ישראל מספר ניכר של עולים שרובם נקלטו יפה במושבי המיעוט שלא נקלט ולא הסתגל לחיי המושב עזבו וכאמור הנשארים הוסיפו ליציבות המושב..

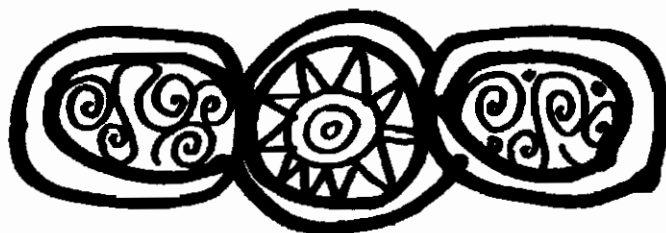
פרק ד" התבססות

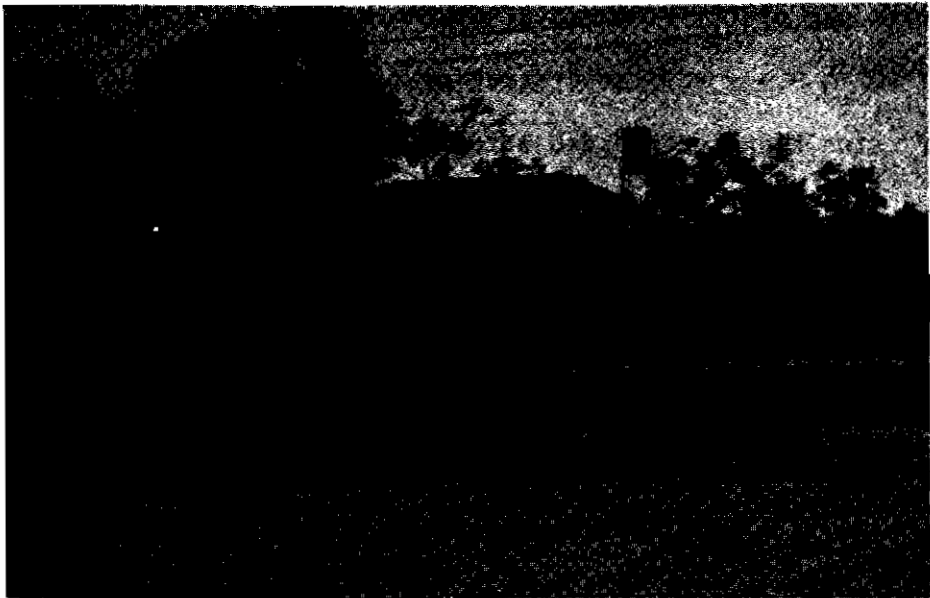
אחרי תקופת ההתפתחות היגענו לתקופת ההתבססות. מכוון שגם ההסימיסטים שביננו, שתקופה ארוכה לא האמינו שהמושב שיסדנו, יהפוך בסופו של דבר לישוב קבע, שיהיה נאה לגור בו היגיעו למסכנה הנכונה שרמת החיים בנייר ישראל תהיה כפי שאנחנו בעצמינו נבנה אותה ושעל כולנו להוסיף כפי יכולתינו לרמה זו כי פה אנחנו רוצים לחיות, פה חייבים לפרנס את משפחותינו, ופה אנחנו חייבים לחנך את ילדינו, פרקו את המזוודות שעד כה ישבו עליהם, ואז התחילה ההתבססות המשקית וגם החברתית. התחילה המודרניזציה של המשק החקלאי הצטרפנו גם לתכנית הממשלתית של האשראי המרוכז. התכנית הזאת איפשרה לנו לפתח את המשק החקלאי באופן מזורז, עקב התנאים הנוחים של הלוואות פיתוח. אפשר היה לרכוש טרקטורים כלים חקלאיים מודרניים,

מכונות חליבה מודרניים שאיפשרו הגדלת הרפת, בלי להוסיף עומס עבודת ידיים וגם אפשר היה להוסיף את המבנים הדרושים להתפתחות המשקית. בקיצור התחילה תקופת התפתחות מואצת. שיטות עבודה התחלפו מעבודת ידיים ובהמת עבודה, לעבודת מיכנית בטרקטורים ובכלים מודרניים, ובמקום חליבה בידיים או במכונת חליבה פרימיטיבית, לחליבה מודרנית במכונת חליבה מודרניים. וביות ופחתה עבודת הידיים במשק, אפשר היה להגדיל את הרפת את גידולי השלחין ויותר מאוחר התאפשר גם נטיעת מטע במשקים. הצעדים הללו אולי יתנו תשובה לאותם החברים שפקפקו בנכונות ההחלטה שנתקבלה, לקבל את הצעת המוסדות המישובים ולצאת "לביסוס" ביסוס פרושו שהמחלקה להתישבות של הסוכנות משלימה את התקן בתקציב ומאז עובר הטיפול במושב למשרד החקלאי. ניר ישראל אם עוד כשלושים מושבים חדשים בארץ נמנו עם הישובים המפותחים יחסית, שהמוסדות היציעו להם לצאת ל"ביסוס". תקן הביסוס היה דל בזמנו מכוון שהתכנית ההתישבותי היתה פרימיטיבית מאוד לעומת תוכנית המשק של היום. כאשר נקבע התקן למושבים עוד לא ידעו ולא חשבו על טרקטורים במשק המשפחתי. היתה בהמת עבודה לשני משקים, מחרשה או קולטיבטור לשנים או שלושה משקים. ארבע פרות למשק כהתפתחות סופית וכ"ו וכ"ו.

ניר ישראל החליט לקבל את ההצעה לעצמאות מכמה סיבות: א) לא רצינו להיות מסובים על שולחן הסוכנות. ב) רק על ידי יציאה מהסוכנות וכניסה למשרד החקלאות יכולנו להתחיל בתנופת ההתפתחות המואצת. במבט לאחור אין מה להצטער על ההחלטה הזאת, במיוחד אם אנחנו מסתכלים על אותם המושבים שנשארו אז ורובם נמצאים עד היום הזה בטיפול של הסוכנות, ולמרות שהם קבלו במשך השנים הרבים, הרבה מאוד תקציבים, לאן הם היגיעו ואיפה אנחנו עומדים. נדמה לי שאין אף חבר בניר ישראל שמוכן להתחלף עם המשקים הללו.

שלב נוסף במסגרת ההתבססות היה בנית הבתים החדשים במסגרת התכנית של הבניה הכפרית. מעניין לדעת שמוסדות המושבים הביאו תכנית לבנית בתים חדשים בגודל 58 מטרים רבועים, כאשר מאפשרים לחברים בהשתתפות עצמית להגדיל את הבית ל-72 מטרים ואף יותר. התנאים לבניה וגם להלוואה המשלימה היו מצויינים, ובכל זאת היו היסוסים רבים הן מצד ההנהלה והן מצד חברים האם לקבל את ההצעה הנדיבה שהוגשה לנו על מגש כסף בכדי לבנות בית מגורים מתאים. היום משונה מאוד אפילו לחשוב על זה שמשפחות שגרו אחרי הגיעם ארצה במשך כשנה באוהלים, ואחרי העליה על הקרקע בניר ישראל בבלוקון הקטן בלי כל נוחות ובצפיפות, ואחר כך בבית המורחב, אבל מלא טלאים, שיסרבו לקבל את ההצעה הנדיבה לבנות בית חדש. אבל צריך להבין את הלך המחשבה ואת המנטליות של החברים. כאמור מיסד ניר ישראל וגם החברים שהצטרפו במשך השנים הראשונות, היו ניצולי השואה טבעי הדבר שמצד אחד הסתפקו בטועם והינו שמחים בחלקינו ושמחנו שהיגענו אל השלווה ואל הנחלה וגם חששנו להסתבך בחובות קרב הבניה. על ההיסוסים מעידים הבתים הסטנדרטיים בעצמם שיש בהם יותר סוגים, בהתאם למקומה שבו החליטו החברים להצטרף לתכנית הבניה. וכפי שאנו רואים כולנו השתכנענו בסוף שיש צורך בבתי מגורים אנושיים. וכך בנו כל החברים את הבתים החדשים ואפילו הוסיפו עוד את ההשתתפות העצמית עבור הגדלת הבית, וכך נבנה עבור כולנו בית מוגדל מעל לסטנדרט.

גם בבניני הציבור הציבור חל שינוי ניכר לטובה. במקום המועדון הישן נבנה בית עם גדול ויפה שצורפו איליו משרדי הועד המקומי והנהלת החשבונות של המושב. כמו כן צורף לבית העם מועדון ויצו שנבנה מתרומת משפחה יהודית מאנגליה בשם א. - א' - ע' - פ' - ס' - ק' - - - - כמו כן נבנה גן ילדים חדש ומודרני לילדים בגיל חובה וטרום חובה כן נבנתה מרפאת קופת חולים מודרנית וגם צרכניה עם שרות עצמי. כל המבנים לאותו שמוש היו קיימות בתחילת קיום המושב שנבנו יחד עם בנית הבלוקונים באותה צורה פרימיטיבית כמו הבלוקונים, וכמו שהיה צורך בחידוש ופיתוח בתי המגורים, כך גם היה צורך בחידוש מבנה הציבור בהתאם לתקופה בה אנחנו חיים. כן נבנה מגרש ספורט רב תכליתי במקום מגרש הכדור רגל הישן שהיה בין הפרדס ובין בתי המגורים של המושב. בתקופה האחרונה נבנה גם בית כנסת יפה שמשתלב יפה בין יתר מבני הציבור החדשים והמודרניים. חלק ממבני הציבור הישנים שופצו וקיבלו תוכן חדש וחלק נשאר כעזר למבנה החדש. לדוגמה: מבנה המרפאה הישנה שופץ ושוכנה בה הספרייה. הצריף ששימש במשך כשלושים שנים בית כנסת, שופץ ושוכן בו הגנון. גם המבנה הישן של הצרכניה השתלב במודרניזציה ומשמש כמחסן של הצרכניה החדשה המודרנית. רק המבנה של המועדון הישן לא שופץ ולא שוכן בו שום מפעל תרבותי או אחר, וחבל. אולי יגיע גם זמנו וישופץ וישוכן בו איזשהו חדר הנצחה וחדר תערוכה על תולדות ניר ישראל מתחילתה וההמשך בצורות הבאים. ואם תרצו יכול להיות שאין זו אגדה. עד כה זברנו על יסוד פיתוח והתבססות המושב, ויכול להיוצר רושם שהכל הלך חלק וכלי בעיות. ובכן לא כך הדבר. במשך שלושים וחמש השנים נתקלנו בין שאר הבעיות, בבעיות בטחון. מיום עליתנו על הקרקע היינו מטרה להסתננות מרצועת עזה, שהיה תחת שלטון מצרי. מטרת ההסתננות במשך השנים הראשונות של קיום המושב היה רק גניחה. המסתננים באו לגנוב בלי נשק וגנבו מכל הבא ליד. פרות, בהמות עבודה, ציוד חקלאי, חמרי בנין וכ"ו. בכדי לשמור על רכושינו יצאנו בתורנות לשמירה ובהרבה מקרים הצליחה השמירה למנוע גניבות, ובהרבה מקרים הצליחה השמירה להחזיר את הרכוש הגנוב. השומרים היו מצוידים בנשק וכשהבחינו במסתננים השתמשו בנשקם, בדרך כלל לא בכדי לפגוע, אלה יותר בכדי להפחיד את המסתננים ולגרורם לבריחתם, וכאשר נשמעו יריות, בדרך כל הצטרפו חברים אל השומרים לעזור להם, ובהרבה מקרים במרדף אחרי המסתננים שבקשו לחזור לרצועת עזה עם הרכוש הגנוב במקרים רבים הצלחנו להחזיר את הרכוש הגנוב הנשק של השומרים היה בדרך כלל סוטננים.

שלא תמיד היו מוכנים לירות היה מקרה שהשומרים הבחינו שמסתננים פורצים רפת של חבר, בכדי לגנוב פרה. השומרים העירו את החבר, בעל הרפת וניסו לירות בכוון שחשבו שהמסתננים ברחו לשם, אבל הסטן סירב לירות, ואז נתן השומר מכה עט אבן על כת הסטן ויצא צרור כדורים. המסתננים ברחו, בלי לגנוב באותו לילה. רק למחרת כאשר בעל הרכב ירד לשדה בכדי להשקות את חלקת החצילים, מצא גופת מסטן שכנראה נפגע מהצרור שנפלט מהסטן. המשטרה וגם אנשי האוס שבאו לחקור את המקרה קבעו שההרוג הוא מנהיג כנופיה מוכר גם למשטרה וגם לאנשי אום. הנשק שהיה במושב היה כמה סטנים, תוצרת הארץ, שהיו בשימוש במלחמת השחרור, וזה בודאי לא היה נשק משובח, אבל זה היה הנשק שהמשטרה סיפקה לנו להגנה עצמית. היינו חרדים לרכוש הדל שהיה לנו וכששמענו רעש בלילה היינו קמים ויוצאים בכדי להגן על רכושנו וזה לא היה נעים בלי נשק, למרות שגם שלמסתננים לא היה נשק חס. החברים עשו מאמצים וחלק מאיתנו חסך ממשפחות, בכדי לרכוש נשק, לתת הרגשת בטחון למשפחות.

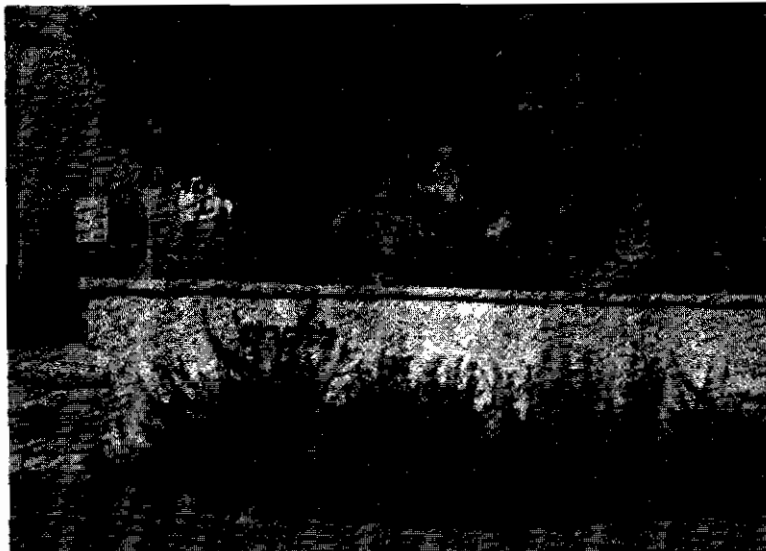
כל זה אמור לתקופה של הסתננות למטרת גניבה, עד שהופיעו ה"פידאיון". אלה כבר היו קבוצות מאורגנות, מצוידות בנשק ומטרתם היתה רצח. הם התנפלו על אנשינו שנעו בדרכים, אחרי שהחשיך, פיצצו טרקטורים שנשארו לילה בשדה והיה אפילו מקרה ששיקשו בית מגורים במושב שפיר. למזלם של דיירי הבית, המשפחה ישנה בחדר בצד השני של הבית, ולא בצד שפוצץ. בכדי להבטיח את שלום המשפחות שלנו יצאו הגברים מדי לילה לשמור על שלום נשינו וילדינו. אלה היו ימים קשים ותודה לאל שעברנו את התקופה הקשה בלי פגיעה. בהמשך למלחמתנו במסתננים, פרצו גם מלחמות בין בדינתנו ובין מדינות ערב השכינות. כך פרצה מלחמת סיני עם מצרים בשנת 1956. כשפורצת מלחמה יודעים רק מתי שהיא פורצת אבל אי אפשר לדעת מתי היא תיגמר ובמיוחד כאשר המלחמה פורצת קרוב לביתך. היינו נאלצים להתכונן, בכדי למנוע סבל ומחסור מהמשפחות וגם לדאוג לביטחון הפנים במושב. כמו בכל מלחמה נקראים החיזבים גזוס לדגל, וכך קרה במלחמת "קשד". ולצערינו ולכאב כולנו נפל אחד מבנינו, בן של אחד המשפחות המיסדים. אפרים צייזלר היודי אפרים ז"ל היה הקורבן הראשון של המושב שנפל במילוי תפקידו להגנת המולדת. אפרים היה אחד מהילדים המעטים שהגיעו למושב עם הוריהם. הוא למד בכפר נצנים ומשם, מספסלי בית הספר התגייס לשרות סדיר ונפל במלחמת סיני, בקרבת תעלת סואץ. כאשר אפרים,

נפל, התברר מעל לכל ספק שתושבי ניר ישראל הם משפחה אחת. בלב כולנו פיעמה
ההרגשה שאין זו יגונה של משפחת צייזלר בלבד, והבן שנפל בן ניר ישראל היה וכל
וכל אחד ראה בו בנו. יהי זכרו ברוך.

אחרי תקופת רגיע יחסית התחילו שוב המצרים בראשות הנשיא נאצר להתכונן למלחמה
נגד ישראל ושוב שלח פידיונים לרצח וחבלה בישראל, אלה חדרו גם עמוק, הרחק מגבול מצרים.
נוסף לזה החדיר כח גדול של חיילים ומילא בהם את רצועת עזה ואת סיני. וכזכור הייתה
תקופת מתח ארוכה, ואנחנו שוב בגלל קרבתנו לגבול הינו בסכנה ישירה והינו צריכים לפעול
בכוונות שונות. בכוון של מניעת סבל ומחסור מתושבי המושב. לא היה לנו שום בטחון שיהיה
לנו כלי תובלה להוביל את התוצרת שלנו, כמו ירקות וחלב לשוק. כמו כן לא הינו בטוחים
שנוכל לקבל אספקת מזון לאדם ולבהימות ולכל זה התכוננו בעוד מועד והכנו כלים להובלת
התוצרת וגם מלאי מזון לתקופה ארוכה הן לבני אדם והן לבעלי ח. ואז שוב פרצה מלחמה,
מלחמת ששת הימים ושוב גויסו כל הגברים חייבי גיוס ושוב היו בנים בשרות סדיר.
גם המלחמה הזאת דרשה את קרבנה: את דוד הנדלר היו"ד. גם דוד ז"ל עלה ארצה עם הוריו.
למד בבית הספר הדתי במרכז שפירא ומשם התגייס לשרות סדיר. שירת בחיל התותחנים וכאשר
פרצה מלחמת ששת הימים נשלח דוד עם הגדוד שלו לגבול הצפוני, לגבול סוריה ועם כיבוש רמת
הגולן על ידי צה"ל נפל דוד בקרב על הרמה בקרבת תל עזזית. האסון שוב היה גדול בכל המושב
ושוב נפל בן המושב, ולא רק בן של המשפחה השכולה, משפחת הנדלר יהי זכרו ברוך.
אחרי המלחמה הזאת שנגמרה תוך ששה ימים, באה מלחמת ההתשה שאותה עברנו בשלום, ושוב באה
תקופת רגיעה יחסית, כאשר אויבנו חשבו שכבר התאוששו מהמפלה שספגו במלחמת ששת הימים, החליטו
לתקוף את ישראל דוקא ביום הקדוש ביותר ליהודים שנקרא שבת שבתון והוא יום הכיפורים.

כבכל המלחמות כך גם במלחמת יום הכיפורים התגייסו בני ניר ישראל חיילי המילואים, והפעם ישר מבית הכנסת. גם הפעם שילמה ניר ישראל במחיר דמים יקר את מחיר המלחמה. דוד פייט הי"ד שרק לפני זמן קצר סיים את שרותו הסדיר בצה"ל בחיל השריון והיה במילואים כשפרצה מלחמת יום הכיפורים, נפל בקרב עם המצרים במדבר סיני. תקופה מסויימת נחשב דוד כנעדר, היות ולא נמצאה גופתו ורק כעבור זמן מה כשוך הקרבות נמצאה גופתו בתוך הטנק שלחם בו. גם דוד ז"ל עלה ארצה עם הוריו ואחותו. גמר בית ספר תיכון בכפר סילבר, גמר שרות סדיר בצה"ל ועמד לקבל את משק הוריו. הגורל רצה אחרת ודוד נפל במלחמת יום הכיפורים. יהי זכרו ברוך.

המלחמה הזאת, מלחמת יום הכיפורים לא הסתפקה הפעם בקרבן אחד, כמו המלחמות הקודמות ודרשה קרבן שני הקרבן השני היה צדוק פרג הי"ד בעלה של זהבה לבית פרידמן. צדוק ז"ל אמנם לא היה בן ניר ישראל במובן הישיר אבל נהפך לבן ניר ישראל אחרי שהתחתן עם בת ניר ישראל. ונוסף לזה עקב התנהגותו ואישיותו החביבה, עד מהירה התחבב על כל תושבי ניר ישראל ונחשב לבן ניר ישראל לכל דבר. גם הוא התגייס ביום הכיפורים מבית הכנסת של ניר ישראל. כאמור צדוק ז"ל היה נשוי לזהבה ואב לשני בנים קטנים: הראל ודניאל. צדוק היה צנחן ונפל בעת צליחת העלת סואץ במלחמת יום הכיפורים. יהי זכרו ברוך. המושב התקין לכל בן שנפל במלחמות לוח זיכרון בכניסה לבית העם ובתקופה מאוחרת יותר הוקמה אנדרטה לזכרם, בכדי שהדורות הבאים ידעו שארבעה הבנים הקריבו את היקר לאדם, את חייהם,

בכדי לאפשר לנו ולדורות הבאים לחיות בשלום. והלואי שקרבנס לא יהיה לשאו ושלא יהיו עוד מלחמות ושלא יהיו יותר קורבנות. אנו תקוה שגם בדורות הבאים יכבדו את זכרם ויכבדו את צוואתם, כי במותם ציור לנו את החיים.

ענייני חברה:

בהרבה מאוד מושבים שנוסדו אחרי קום המדינה היו וקיימים עד היום הזה בעיות חברתיות. נוצרו חמולות והיו וישנם חילוקי דעות בנושאים שונים. ברוב המקרים על רקע, מי, איזה חמולה תשלוט במושב. המריבות הללו מביאות בדרך כלל להרס תשתית חברתית וכלכלית של המושב. אינני רוצה להגיד שלא היו גם בניר ישראל ויכוחים, אבל עד מהירה נוכחנו לדעת שהרוב הוא לרעת המושב ולכן נוצר מן קו אדום שאותו אף פעם לא עברנו. בענין הזה אינה קיימת החלטה ואפילו דיון לא היה באסיפה ובכל זאת נוצרה מן הסכמה בשתיקה לא לעבור את הקו האדום. כי דבר אחד היה לנו ברור שעל בעיות כלכליות נוכל להתגבר בכוחות משותפים, אבל על ויכוחים ומריבות חברתיות שגורמות לפירוד, לא נוכל להתגבר ויגרמו להרס ולחרבן. לכן אפשר להגיד ולקבוע בסיפוק שניר ישראל אף פעם לא הגיעה לקו האדום. שוב קשה להסביר את התופעה, אבל כאשר הגיעו הוויכוחים לשלב מסוכן, תמיד ידע צד אחד ובהרבה מקרים שני צידי המתווכחים לעצור ואפילו לסגת. כי אם לא כן ינזק המושב וקיימה האימרה: ש"תמיד השכן צודק" ובדרך כלל כך נשמר במושב שלום הבית. היו גם מקרים שהיה דרוש הרבה מאד סבלנות לקיים את שלום הבית, ושוב קיימה ממרה אחרת שאומרת "מי שזורק עליך אבן, תזרוק לו לחם בחזרה.

בקיצור, גם אם היו חילוקי דעות (ובאיזה חברה או משפחה אין לפעמים חילוקי דעות?) תמיד מצאנו את שביל הזהב, או על ידי נסיגת אחד הצדדים, או על ידי שיכנוע הדדי, בכדי לא להזיק לכלל. וכך הגענו בניר ישראל גם מבחינה חברתית למצב שהרבה מושבים היו מתברכים בה. וגם הכלל הזה של ויכוח תרבותי למעשה נשמר עד היום הזה, בלי אמנה חברתית כתובה. דומה לכך גם היחב בין דתיים וחילוניים. שוררת במושב סובלנות הדדית בכל תחומי החיים. יש להודות שבמשך השנים של יסוד ובנית המושב נעשו גם שגיאות ואעויות שבמבט לאחור לא הינו צריכים לעשותם, או לעשותם אחרת, או מה שנראה אז לנכון מתברר במשך הזמן שהיה שיקול לא נכון. ועל כל זה יסלחו לנו הדורות הבאים וההיסטוריה. מקובל בעולם שרק מי שלא עושה אינו טועה. המסקנה המתבקשת שמי שכן עושה עשוי לטעות, מובן רק במקרה של עשיה בתום לב.

ופה זה ברור שכל מה שנעשה, נעשה בתום לב, כולל השגיאות ואת זאת מוכיחה התוצאה הסופית והיא ניר ישראל.

אי אפשר לסיים תקופה מבלי לזכור ולהזכיר את אותם החברים וחברות שהיו שותפים בבנין המושב, אבל במשך השנים הלכו לעולמם ולא זכו ליובל הזה. זכרם חרות בליבינו ומפעל הקמת המושב יעיד על פעלם כי רב יהי זכרם ברוך.

כמו כן יש לזכור ולהזכיר את בני ניר ישראל, בני דור ההמשך שלא זכו להמשיך, שהקריבו את חייהם במלחמות ישראל ובמותם איפשרו לנו לחיות ולהמשיך בבניית המושב והארץ. יהי זכרם ברוך.

הצדק והיושר מחייבים להגיד שבכל הפעולות הברוכות תמיד היו לנו לעזר פקידי המושב, גזבר, מרכז משק, מנהל חשבונות, מנהל פרדס וכל יתר הפקידות, שכולם בכל תקופה ראו עצמם כחלק בלתי נפרד מהמושב, ועשו כל שביכולתם לטובת המושב, ולא רק בעבודתם הישירה שהתפקיד מחייב, אלה בניצול נסיונם וקשריהם הטובים שאותם העמידו לרשות המושב. נכון שאנחנו השתדלנו להעסיק את הטובים ביותר, משום שאף פעם לא הינו כה עשירים שנוכל להרשות לעצמנו להעסיק מנגנון סוג ב'. והשיטה הזאת הוכיחה את עצמה.

אמרנו כבר בהתחלת החוברת: אין אנחנו כותבים הסטוריה, אבל מצאנו לנכון לשרטט את דרכו של המושב מיום היוולדו עד תקופה מסוימת, כלומר לא עד היום. ניסינו להעלות פה בעיקר את תקופת היסוד, פיתוח והתבססות שכותב השורות הללו היה שותף לניהול עניני המושב נכון שמובאים אירועים של תקופה מאוחרת יותר, אבל זה רק בכדי להשלים תמונה.

אנו מקווים שבבוא היום תושלם התמונה שוב לתקופה נוספת, ואחרי כן שוב לתקופה וחוזר חלילה, וכך תמיד יהיה המשך, והדורות הבאים יוכלו תמיד לקבל תמונה על מה שהתרחב בדורות הקודמים.

השורות הללו נכתבות אחרי שדור המיסדים מוסר את המושב, ניהולו וקידומו לדור ההמשך. ותפילה בליבינו: שאתם תנהלו את עניני המושב יותר טוב, ביתר הצלחה מאשר אנחנו דור המיסדים, אבל בכל מקרה תשמרו על הקיים ותנהלו את מושבינו, היקר לכולנו בהצלחה. וכאשר יבוא היום ואתם תמסרו אותו לבניכם לפי חוקי הטבע: "דור הולך ודור בא", שתוכלו

להיות גאים במעשיכם, כפי שלדור המיסדים אין במה להתביש במיפעלם הנקרא ניר ישראל. כי דבר אחד צריך לדעת: ניגשנו ליסוד המושב, בלי לדעת מה זה מושב, איך הוא צריך להיות ואיך צריכים לנהל אותו. אבל בהעזה רבה לקחנו על עצמינו את המשימה הקשה הזאת. והיום אנחנו יכולים לקבוע בגאווה שהעזתינו הצליחה ואנו יכולים למסור לדור ההמשך מושב לתפארת. זו הרגשתינו וההסטוריה תשפוט.

יש צורך להדגיש שהשורות הללו אינן כתובות לפי סדר כרונולוגי של ההתרחשויות ועל זה יסלח הקורא היקר. אבל אם כותבי התורה יכלו להרשות לעצמם: שאין מוקדם ומאוחר בתורה, מי אנחנו שלא נשגה בזה.

ובקשה מיוחדת לכל מי שמקבל את החוברת: אנא שימו אותה, אחרי שקראתם, במדף בין יתר הספרים והשאיירו אותה, לבניכם ובני בניכם, כי זה לא רק פרק בתולדות המושב, זהו פרק בהסטוריה של מדינת ישראל המתחדשת. עוד ישוב ועוד ישוב על מפת הארץ, כך התחדשה המדינה.

החומר נכתב, נאסף והעביר
ע"י - לטעמיאל אלמון.
סיפור - דפני אלעזר.
הפקה - ניל.

ניכ יסכאל
גטוהול עק
חמוצבם האפורא
חול גוסקליון
- 1984 -